

X-ray

เศรษฐกิจ และศักยภาพ อาเซียน

▶ ไปอาจปฏิเสธได้ว่าเหตุการณ์
วิกฤตการณ์เงินครั่งใหญ่ของโลก
ในปี 2008 ทำให้เศรษฐกิจ
ประเทศแถบหลักโลกอย่างสหรัฐฯ
และยุโรปซบเซามากับคลื่นการ
เติบโตของเศรษฐกิจโลกปด้อยลง
ในขณะที่ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ที่
แม้ได้สัมผัสผลกระทบค่อนข้างแรง
ผ่านทางการส่งออกที่หดตัว แต่ด้วย
พื้นฐานเศรษฐกิจที่ไม่ซับซ้อน
จึงมีความยืดหยุ่นในการปรับตัว
สูง พร้อมพลาหมกกับการดำเนิน
นโยบายการเงินและการคลังเพื่อ
กระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้สามารถ
พลิกฟื้นกลับสู่ระดับปกติได้เร็ว
และมีแนวโน้มขยายตัวในอัตรา
ที่โดดเด่นกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ของโลก
อย่างต่อเนื่อง

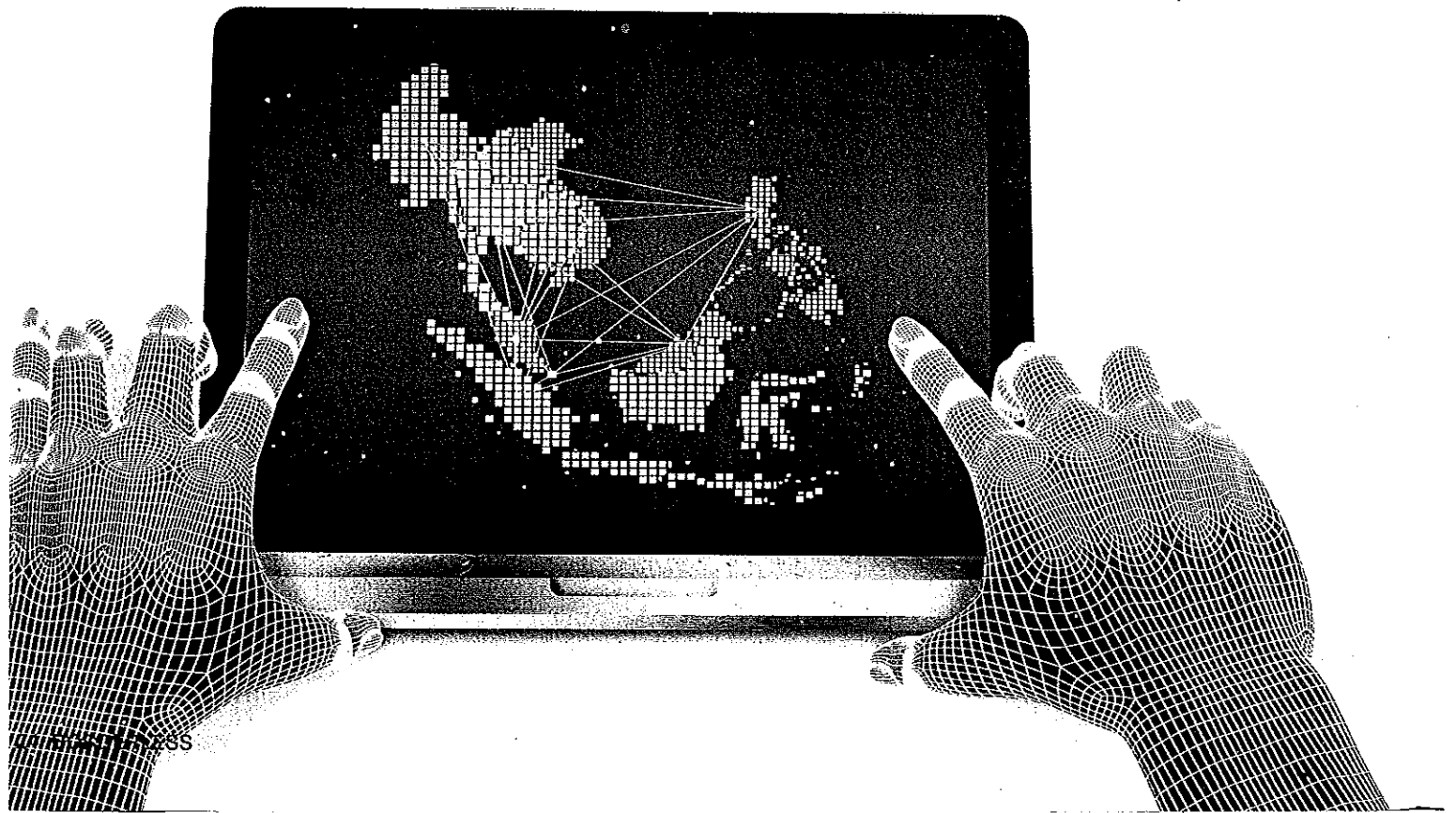
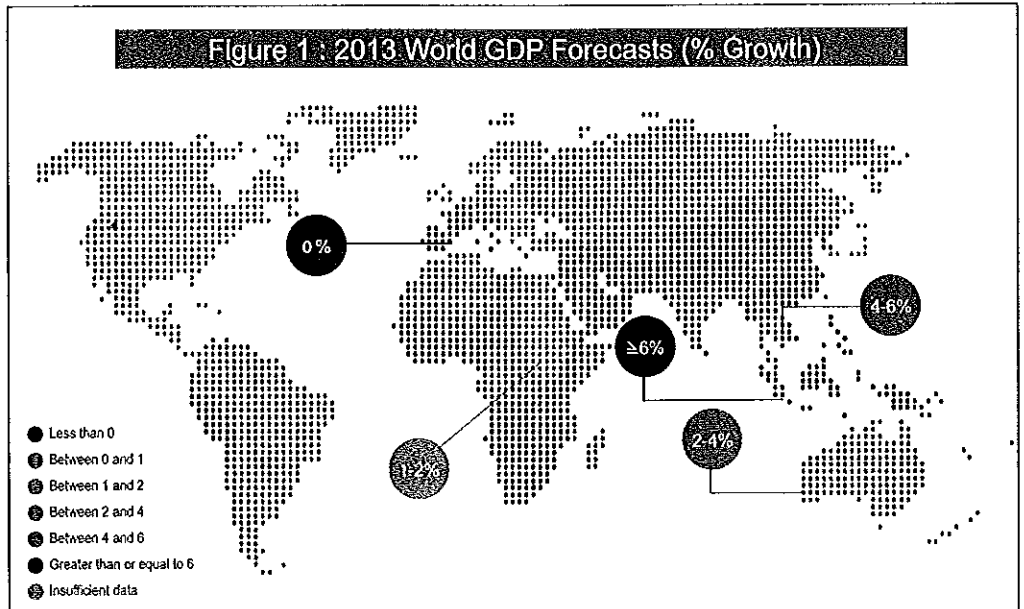


Figure 1 : 2013 World GDP Forecasts (% Growth)



ภาพประกอบ 1

เศรษฐกิจอาเซียนเติบโตแข็งแกร่ง อย่างต่อเนื่องกว่าหนึ่งทศวรรษ

ประเทศสมาชิกอาเซียนมีพัฒนาการการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างชัดเจน ปังบอกจากขนาดเศรษฐกิจที่คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.6 ในปี 2000 เพิ่มเป็นร้อยละ 4.3 ของ GDP โลกในปี 2012 (ยังคงเป็นระดับที่ต่ำกว่าญี่ปุ่นและอินเดียซึ่งสัดส่วนอยู่ประมาณที่ร้อยละ 5.5) ขับเคลื่อนด้วยอัตราการขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 5.9 ต่อปี สูงกว่าอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.7 ต่อปีของเศรษฐกิจโลก สืบเนื่องจากการที่อาเซียนเป็นฐานการผลิตและส่งออกสินค้าสำคัญทั้งเกษตรและอุตสาหกรรมของโลก ซึ่งรวมถึงการเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศด้วยความพร้อมของวัตถุดิบ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติด้านพลังงาน และอีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะอานิสงส์จากการรวมกลุ่มในระดับเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA สะท้อนจากมูลค่าการค้าภายในกลุ่ม (Intra-ASEAN) เทียบกับการค้าทั้งหมดของอาเซียน ปรับสูงจากร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 25 ในปี 2011 โดยในส่วนของไทย อาจกล่าวได้ว่าอาเซียนเป็นคู่ค้าของไทยที่มีมูลค่าการค้าสูงที่สุด ด้วยสัดส่วนมูลค่าการค้าร้อยละ 20.4 ของการค้าไทยทั้งหมดกับโลกในปี 2555

ข้อมูลล่าสุด ณ เดือนเมษายน กองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือ IMF ปรับประมาณการเศรษฐกิจโลกปี 2013 ขยายตัวร้อยละ 3.3 ซึ่งแผ่วลงจากการคาดการณ์ก่อนหน้านี้ที่ร้อยละ 3.5 ตอกย้ำความล่าช้าของการฟื้นตัวของซีกโลกตะวันตก IMF มีมุมมองเชิงลบต่อกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว โดยคาดว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวแผ่วลง อาทิ สหรัฐฯ และเยอรมนี อยู่ที่ระดับต่ำกว่าร้อยละ 2.0 ขณะที่กลุ่มยูโรโซนยังคงติดกับดักเศรษฐกิจหดตัวเป็นปีที่สอง แต่กลับมีมุมมองเชิงบวกมากขึ้นสำหรับภูมิภาคเอเชีย ด้วยแรงขับเคลื่อนของดีมานด์ภายในที่แข็งแกร่งทั้งด้านการบริโภค การลงทุน และดีมานด์ภายนอกที่เริ่มฟื้นตัว นำโดยจีน ประเทศเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดของเอเชียที่ยังรักษาโมเมนตัมการเติบโตที่สูงกว่าร้อยละ 7.0 ไว้ได้ อินเดียประเทศเศรษฐกิจอันดับสามของเอเชียก็ไม่น้อยหน้า ถูกคาดว่าจะขยายตัวเพิ่มต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า และกลุ่มอาเซียนที่ประเมินว่าจะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.3 เป็นอัตราที่ใกล้เคียงกับปี 2012 โดยในส่วนของเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวที่ร้อยละ 5.9 (สูงกว่าที่ TMB Analytics ประเมินที่ร้อยละ 5.0 ในปีนี้)

สำหรับมุมมองของ IMF ในระยะปานกลาง (ปี 2013-2017) เศรษฐกิจอาเซียนยังคงเดินทางขึ้นอัตราเติบโตที่โดดเด่นได้เฉลี่ยร้อยละ 5.8 ต่อปี โดยกลุ่มอาเซียนเดิม 6 ประเทศ (ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และบรูไน) ขยายตัวที่ร้อยละ 4-6 ต่อปี ส่วนกลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราเร่งมากกว่าที่ร้อยละ 5-6 ต่อปี ซึ่งเราเชื่อว่าเหตุผลหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังการเติบโตคือการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ที่กำลังเกิดขึ้นในปลายปี 2015 ที่เอื้อให้การค้า การลงทุนของกลุ่มขยายตัวมากขึ้น และต่อยอดไปถึงการเป็นที่น่าสนใจของประเทศต่าง ๆ ซึ่งต้องการเข้ามาร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

ศักยภาพของอาเซียน ในเวทีการค้า การลงทุนโลก

นอกจากแนวโน้มการเติบโตในเกณฑ์สูงของเศรษฐกิจที่เป็นจุดเด่นของอาเซียนแล้ว อาเซียนถูกจัดอยู่ในกลุ่มเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่เมื่ออิงเกณฑ์ประชากรที่มีมากกว่า 605 ล้านคน ในปี 2012 หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.8 ของประชากรโลก ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าประชากรของเศรษฐกิจหลักอย่างสหภาพยุโรป หรือสหรัฐฯ สะท้อนถึงการเป็นตลาดที่กำลังเติบโต และยังมีความน่าสนใจในอีกหลายมุมมองซึ่งสะท้อนศักยภาพของอาเซียนได้เป็นอย่างดี ได้แก่

รายได้ประชากรต่อหัวขยายตัวในอัตราสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2000-2012 รายได้ประชากรต่อหัว (GDP Per Capita, PPP) ของอาเซียน มีอัตราการขยายตัวสูงเฉลี่ยที่ร้อยละ 6.4 ต่อปี โดยรายได้ได้ไม่ถึง 5,857 เหรียญสหรัฐฯ ต่อหัวในปี 2012 ซึ่งแม้ว่าต่ำกว่ารายได้ต่อหัวของประชากรโลกซึ่งอยู่ที่ 11,850 เหรียญสหรัฐฯ มาก แต่ที่สำคัญคือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดย IMF คาดการณ์ว่าในปี 2018 ประชากรของอาเซียนจะเพิ่มขึ้นเป็น 670 ล้านคน และรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น 8,369 เหรียญสหรัฐฯ โดยหากแบ่งจัดเป็นกลุ่มรายได้ตาม World Bank จะเห็นว่ากลุ่มรายได้สูง (สิงคโปร์ บรูไน) ซึ่งมีรายได้สูงกว่าประชากรในสหรัฐฯ และญี่ปุ่นนั้น รายได้ประชากรต่อหัวมีแนวโน้มเติบโตแต่ในอัตราที่แผ่วลง ขณะที่กลุ่มรายได้ปานกลาง (มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม) และกลุ่มรายได้ต่ำ (CLM) ซึ่งช่วงที่ผ่านมามีอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 6.3 และ 8.8 ต่อปี ตามลำดับและมีแนวโน้มเติบโตในอัตราเร่งต่อเนื่อง

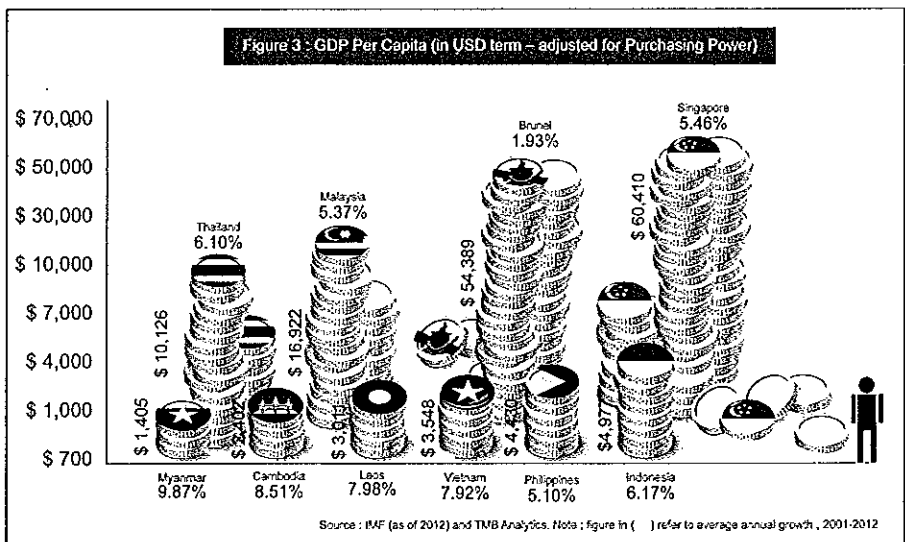
Figure 2 : 2Average GDP Per Annum (2013-2017)



ภาพประกอบ 2

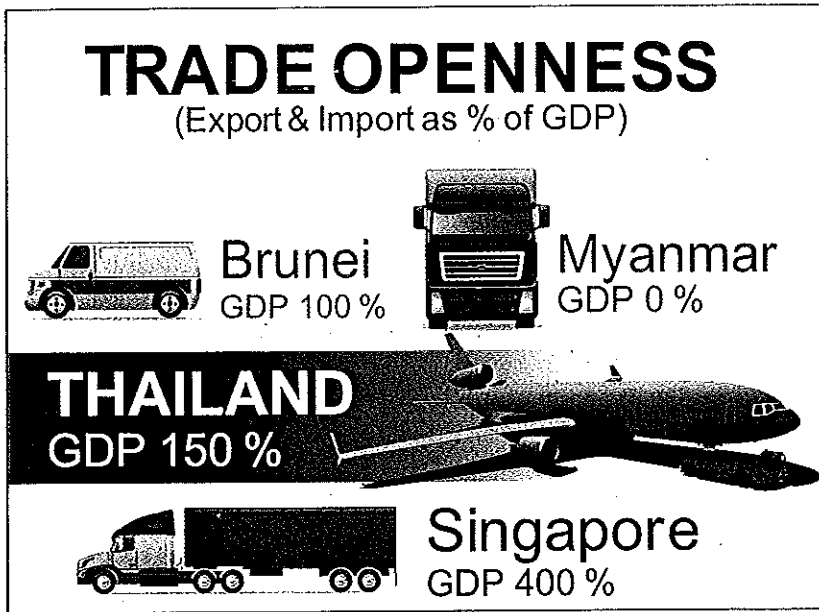
ระบบเศรษฐกิจมีแนวโน้มเปิดมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่ม CLM ซึ่งวัดจากสัดส่วนมูลค่าการค้าเมื่อเทียบกับ GDP โดยค่าเฉลี่ยของกลุ่มอาเซียนสูงถึงร้อยละ 129.4 ของ GDP ทั้งนี้ ตัวเลขถูกจุดในทางบวกมากขึ้นเป็นเพราะตัวเลขของสิงคโปร์ ซึ่งหากไม่นับรวมสิงคโปร์ ระดับการเปิดของกลุ่มจะปรับลดมาที่ร้อยละ 100.3 ของ GDP แต่ก็ยังเป็นระดับสูงอยู่ดี สะท้อนภาพค่อนข้างชัดเจนว่าในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่มีรายได้ต่อหัวจัดอยู่ในกลุ่มรายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำไปทางสูง ได้แก่ มาเลเซียและไทย การพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศในระดับสูงมีนัยสำคัญต่อการผลักดันให้เศรษฐกิจเติบโต (ตรงข้ามกับประเทศพัฒนาแล้วที่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ มาจากปัจจัยภายในเป็นหลัก) ขณะที่ระบบเศรษฐกิจกลุ่ม CLM มีการเปิดประเทศอยู่ในระดับต่ำในขณะนี้ โดยในส่วนของลาว มีข้อจำกัดสภาพภูมิศาสตร์ที่ไม่มีทางออกทะเล ขณะที่พม่ายังไม่สามารถส่งสินค้าออกเป็นปกติได้ แต่ในอนาคตสัดส่วนดังกล่าวน่าจะปรับเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อได้มีการยกเลิกการค้าบาตรทางเศรษฐกิจอย่างเป็นทางการในอนาคต

Figure 3 - GDP Per Capita (in USD term – adjusted for Purchasing Power)



Source : IMF (as of 2012) and TMB Analytics. Note : figure in () refer to average annual growth , 2001-2012

ภาพประกอบ 3

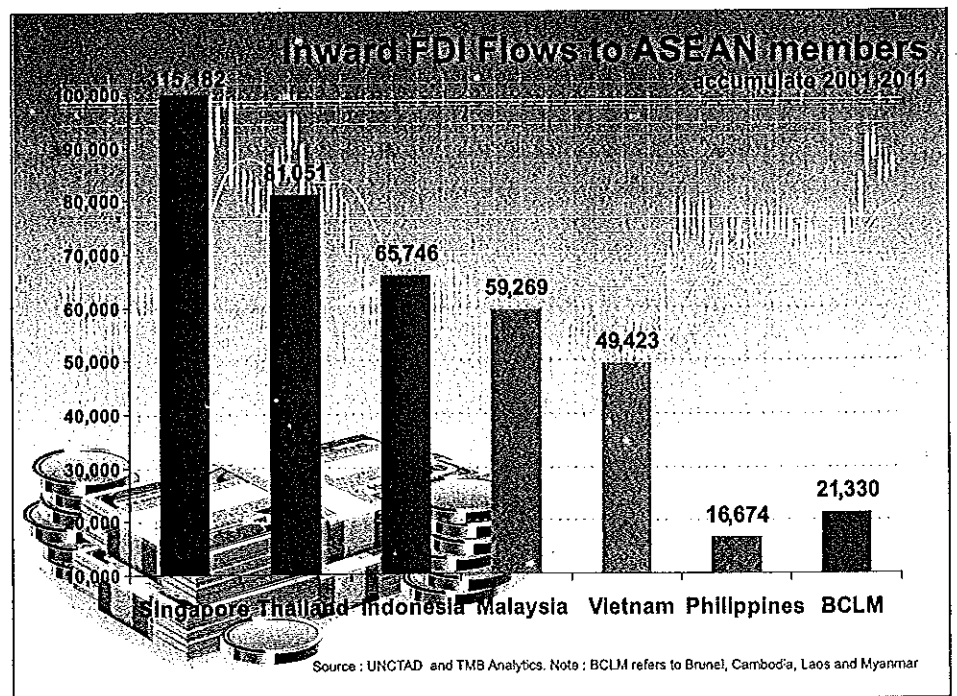


Source : World Trade Organization (as of 2011 except Myanmar as of 2004) and TMB Analytics.

เป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่สำคัญ สะท้อนจากมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) มุ่งสู่อาเซียนเพิ่มขึ้นจาก 22,095 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2001 เป็น 116,539 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2011 หรือคิดเป็นสัดส่วนจากร้อยละ 2.7 ของ FDI ของโลก ในปี 2001 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.6 ในปี 2011 โดยแหล่งที่มาของเงินทุนเมื่อพิจารณาโดยออดสะสมในช่วงปี 2006-2011 หลัก ๆ ประกอบด้วยสหภาพยุโรป (19.5%) กลุ่มอาเซียนด้วยกัน (16.5%) ญี่ปุ่น (12%) และสหรัฐฯ (9%) เมื่อพิจารณายอดเงินลงทุนสะสมในช่วงหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา เข้าสู่ในแต่ละประเทศ พบว่านักลงทุนส่วนใหญ่สนใจลงทุนในประเทศสิงคโปร์ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสำรวจความง่ายในการทำธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของปี 2013 ซึ่งสำรวจโดยธนาคารโลก รายงานว่าสิงคโปร์ติดอันดับหนึ่งจาก 153 ประเทศ ซึ่งเป็นมาตลอด ส่วนไทยและมาเลเซียติดอยู่ใน 20 อันดับแรก อย่างไรก็ตาม คาดว่าจะเห็นการลงทุนไหลเข้าประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ CLMV จากการทยอยปรับปรุงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC

ภาพประกอบ 5

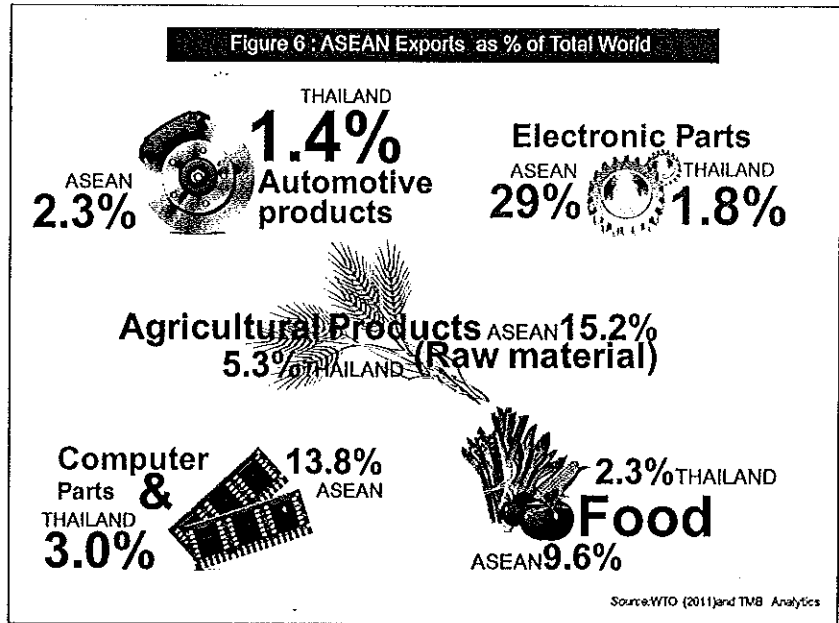
เป็นฐานการผลิตและส่งออกสินค้าสำคัญ ๆ ของโลก ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากการเคลื่อนย้ายของ FDI โดยอาเซียนเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นวัตถุดิบและอาหาร รวมถึงสินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญของโลก ได้แก่ สินค้ากลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และยานยนต์ ซึ่งไทยมีส่วนการส่งออกค่อนข้างสูงของตลาดโลกในสินค้าเกษตรและคอมพิวเตอร์



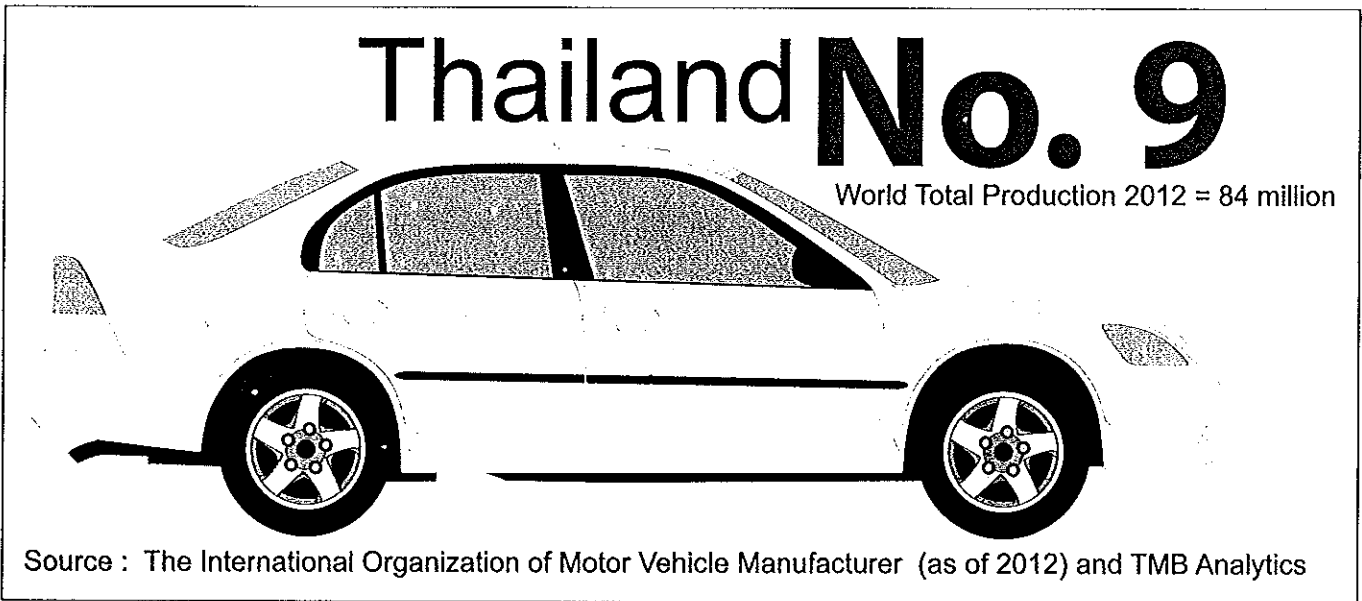
Source : UNCTAD and TMB Analytics. Note : BCLM refers to Brunei, Cambodia, Laos and Myanmar

อย่างไรก็ดี ในบรรดาอุตสาหกรรมดังกล่าว ข้างต้น อุตสาหกรรมยานยนต์ค่อนข้างโดดเด่น สำหรับภูมิภาคเอเชียและอาเซียน เพราะปริมาณการผลิตรถยนต์มากกว่าครึ่งหนึ่งของปริมาณการผลิตทั่วโลก มาจากผู้ผลิตในเอเชีย ซึ่งในส่วนนี้ มีประเทศสมาชิกอาเซียนรวมอยู่หลัก ๆ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ในช่วงปี 2007-2011 ปริมาณการผลิตรถยนต์ของอาเซียนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี ซึ่งข้อมูลล่าสุดของ International Organization of Motor Vehicle Manufacturer (OICA) รายงานว่าปี 2012 ไทยขึ้นแท่นเป็นผู้ผลิตรถยนต์รายใหญ่อันดับ 9 ของโลก จากปี 2011 อยู่ในอันดับที่ 15 เบียดสเปนตกไปด้วยปริมาณผลิต 2.483 ล้านคัน ซึ่งได้อานิสงส์จากโครงการรถคันแรกของภาครัฐ ตามด้วยอินโดนีเซีย มาเลเซียติดอันดับที่ 17 และ 23 หากดูเฉพาะใน ส่วนของการผลิตรถเชิงพาณิชย์ ไทยก็ยังเป็นดาวรุ่งพุ่งแรง โดยสามารถเลื่อนขึ้นจากอันดับที่ 5 ในปี 2011 เป็นอันดับที่ 3 ของโลกในปี 2012 ด้วยปริมาณการผลิต 1.525 ล้านคัน ส่วนอินโดนีเซีย และมาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 12 และ 22 ของโลก

ภาพประกอบ 6



ภาพประกอบ 7



โดยสรุป จากการศึกษาอาเซียนเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจดีสอดคล้องกับภูมิภาค และมีศักยภาพถึงพร้อมในด้านการผลิต การค้าและการลงทุน ทำให้มีแนวโน้มเข้ามามีบทบาทขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภูมิภาคและโลกมากขึ้น โดยเฉพาะช่วงหลังปี AEC 2015 เป็นต้นไป ซึ่งถือได้ว่าเศรษฐกิจประเทศไทยมีแนวโน้มเติบโตและมีศักยภาพเพียงพอ ที่จะยืนอยู่ในแถวหน้าของอาเซียนได้ไม่ยาก

TMB | a-n-a-l-y-t-i-c-s

ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจ TMB ถูกบ่มเพาะจากความตั้งใจของทีมนักวิชาการ TMB เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ไปสู่บุคคลที่มีความสนใจ TMB Analytics ภูมิสารสนเทศ บริการวิเคราะห์ ครบถ้วน ลึก และเรียบง่าย และเข้าถึงได้ ซึ่งเกิดจากการเชื่อมโยงทางเศรษฐศาสตร์มหภาค เศรษฐกิจระหว่างประเทศ การวิเคราะห์อุตสาหกรรม ตลาดเงิน ตลาดทุน และบริหารความเสี่ยง